

GEKOEESTERD

KOE IN DE KUNST

OP DE KOEIEMART

Eindverantwoording augustus 2022

Dubbeltentoonstelling. Stadsmuseumwoerden.nl
STADSMUSEUM WOERDEN

BEELD: MAUS BULLHORST EN SUZAN HIJINK

Inhoudsopgave

Gekoesterd..... 3
Aanleiding 3
Concept 3
Vorbereiding..... 4
De duo-expositie 6
Participatie 10
Bereik 103
Educatie..... 14
Randprogrammering..... 157
Public Relations..... 19
Reacties van bezoekers 23
Spin-off 25
Leerpunten..... 2710
Financiële verantwoording..... 259

Stadsmuseum Woerden - Kerkplein 6

Pop-up museum - Rijnstraat 37

Stoepbord bij het Stadsmuseum

GeKOEierd

Dit project was een duo-expositie op 2 locaties. In het Stadsmuseum organiseerden we de kunsttentoonstelling *Koe in de Kunst*. In het leegstaande winkelpand aan Rijnstraat 37 was een cultuurhistorisch community project in de vorm van een pop-up tentoonstelling over de Woerdense Koeiemart.

Aanleiding

Koeien zijn van oudsher erg belangrijk voor Woerden en het Groene Hart. In dit laaggelegen gebied is een groot deel van de grond -ondanks bodembemaling- erg nat. Niet geschikt voor akkerbouw dus, alleen gras kan er groeien. Daarom houden de boeren hier vooral koeien. In 1410 krijgt de stad Woerden marktrechten. Vanaf dat moment wordt er ieder jaar in oktober een beestenmarkt georganiseerd. Wanneer het onderdeel van de paardenmarkt hierin verdwijnt, heet die in de Woerdense volksmond de 'Koeiemart'. Tot 2000 wordt er in rundvee gehandeld. Daarna is dat landelijk verboden vanwege het gevaar van besmettelijke veeziekten. De handel in koeien wordt vervangen door een koeienshow, maar de traditie blijft bestaan. Oud inwoners van Woerden komen graag jaarlijks terug voor de Koeiemart en laten zich typische Woerdse-Koeiemart gerechten zoals erwtensoep en poffertjes, goed smaken. Sinds 2017 behoort de Koeiemart tot het nationaal immaterieel erfgoed: www.immaterieelerfgoed.nl/nl/koeiemartwoerden

Concept

Volgens het concept toont de kunsttentoonstelling de koe in een diversiteit aan contexten, stijlen, tijden en stromingen. Bijvoorbeeld in 17de eeuwse veestukken en Italianiserende landschappen, maar ook in mythologische voorstellingen. Werk van de kunstenaars van de Haagse

School is vertegenwoordigd en ook de runderen van Leo Gestel. De koeien van Dick Bruna en Marleen Felius, Roos Schuring en Hans Versfelt zijn onlosmakelijk verbonden met de Nederlandse cultuur. Kortom: hulde aan de koe!

De pop-up expo is bedacht om specifiek in te gaan op het cultuurhistorische fenomeen van de Woerdense Koeiemart. De geschiedenis van de Koeiemart wordt verteld aan de hand van foto- en filmmateriaal en verhalen. De basis daarvoor is een community-aanpak waarin we diverse subgroepen in de Woerdense samenleving bevragen. Twee jonge, hedendaagse kunstenaars wilden we de opdracht geven om de abstracte en onzichtbare emotienetwerken te vertalen in een kunstwerk. Tenslotte wilden we een humoristisch component introduceren door het exposeren van verschillende particuliere 'koeienverzamelingen'. Via socials, kranten en zelfs landelijke radio (3FM) is het publiek opgeroepen om bij te dragen aan de tentoonstelling door hun 'koeien-objecten' uit te lenen.

Vorbereiding

Aan het begin van 2021 zijn we gestart met brainstormen over dit project. We zijn op zoek gegaan naar een geschikte pop-up locatie, met hulp van een medewerker van de gemeente. We hebben de rode draad van het verhaal bepaald voor beide delen van de tentoonstelling en zijn begonnen met inventarisatie van bruiklenen. Verder zijn er contacten gelegd met diverse samenwerkingsorganisaties. Een masterstudent Publieksgeschiedenis van de UvA ging als stagiaire in februari aan de slag met historisch onderzoek naar de Koeiemart. Daarbij heeft zij zich verdiept in de methodiek van emotienetwerken. Samen met de museummanager is vervolgens een testsessie gedaan van een 'Koeiemartgesprek' met enkele vrijwilligers van het museum. In maart zijn de officiële bruikleenaanvragen de deur uit gegaan. In april is de begroting opgesteld en zijn passende fondsen geïnventariseerd. Hieruit is een dekkingsplan opgesteld. In mei zijn de subsidies aangevraagd en is er contact gelegd met galeries, kunsthandels, particulieren en hedendaagse kunstenaars voor aanvullende bruiklenen. Ook is via social media, kranten en op de radio, contact gezocht met particuliere 'koeienverzamelaars' en met mensen met verhalen over de Koeiemart.

Koeiemart in de jaren '70

Juni stond in het teken van onderzoek: zowel kunsthistorisch als op het gebied van koeien en Koeiemart. Een actief team van vrijwilligers heeft hieraan een belangrijke bijdrage geleverd. De emotienetwerken werden in kaart gebracht in een tiental 'Koeiemartgesprekken' (zie paragraaf over participatie). Tegelijkertijd werd een voorlopig ontwerp gemaakt van beide exposities en een plan opgesteld voor tentoonstellingsteksten. Kunstenaars Suzan Hijink en Maus Bullhorst kregen de opdracht om op basis van de Koeiemartgespreksverslagen de emotienetwerken rondom de Koeiemart te visualiseren in een kunstwerk. In juli is begonnen met het schrijven van bezoekersteksten. Historisch foto- en filmmateriaal is geïnventariseerd en aangevraagd. In augustus gingen we aan de slag met het grafische ontwerp van de tentoonstelling, de teksten en het pr-materiaal. Ook Hijink en Bullhorst hebben hieraan meegewerkt. Verder troffen we voorbereidingen voor de bruiklenen: conditierapporten, transport en bruikleencontracten.

Maus Bullhorst

Ontwerpschets voor kunstwerk 'Koppig'

Suzan Hijink

Vanaf september werd de druk op het team van stafleden en vrijwilligers ontzettend hoog: de grafische vormgeving van beide exposities bleek een ontzettende kluit. Daarnaast moest er in de pop-up locatie een tweede 'museumorganisatie' gerealiseerd worden. Inclusief geheel nieuw en ingewerkt vrijwilligersteam, infrastructuur, beveiliging, gas, water en licht, telefonie, internet, meubilair, educatiemateriaal etc. Uiteindelijk was de pop-up expositie nog nèt niet helemaal klaar tijdens de opening en zijn gedurende de eerste weken van de looptijd de puntjes op i gezet.

Het proces overziend is het museum blij met de gekozen opzet. Het concept van de gratis toegankelijke en laagdrempelige pop-up expo is zeer goed bevallen. Er zijn veel bezoekers geweest en men was zeer enthousiast en gecharmeerd. De pop-up was een hele mooie aanvulling op de kunsttentoonstelling in het Stadsmuseum. Het lokale thema heeft veel trots en goodwill gekweekt in de Woerdense samenleving en de winkeliers in de Rijnstraat waren blij met de reuring in hun straat. De extra werkdruk die een dubbelexpositie met zich meebrengt, is vooraf onderschat. Dankzij de inhuur van een externe projectleider is het gelukt om deze klus toch te klaren (zie paragraaf Leerpunten). Bij het aanvragen van bruiklenen voor de expo *Koe in de Kunst* werd duidelijk dat de eisen die collega musea stellen aan klimaat en veiligheid, steeds strenger worden. Op basis van deze eisen zijn een aantal belangrijke bruikleenaanvragen afgewezen.

De duo-expositie

Koe in de kunst

De tentoonstelling in het museum toonde 17de eeuwse veestukken, mythologische voorstellingen en Italianiserende landschappen van Paulus Potter, Nicolaas Berchem en Karel Dujardin. Kunstenaars van de Haagse School waren vertegenwoordigd -zoals Willem Maris, Willem Roelofs, Anton Mauve en Jan de Haas- maar er waren ook tekeningen van de Woerdense modernist Leo Gestel. Marleen Felius, Pieter Pander, Nanouk Wijnen en Hans Versfelt toonden hun hedendaagse kijk op koeien. De dansende exemplaren van Dick Bruna vormden een vrolijke noot. In de Gestelkamer van het museum lieten tekeningen van de gelijknamige kunstenaar de Koeiemart in 19129 zien.

De tentoonstelling gaf inzicht in rol van de koe in de beeldende kunst. Hoe werd de koe door de eeuwen heen afgebeeld, had ze een bepaalde functie en waarom was dat zo? Er waren ook portretten van koeien. Hoe gaat de kunstenaar bij zulke portretten te werk en wat zijn de typische uiterlijke kenmerken waar hij op let? Door de grote namen oversteeg deze tentoonstelling het lokale belang en was hij interessant voor Woerdenaren maar ook voor kunstliefhebbers uit heel Nederland. Om deze topstukken te kunnen laten zien, werkte het museum samen met het Rijksmuseum in Amsterdam, het Kunstmuseum in Den Haag, het Dordrechts Museum, Stedelijk Museum Alkmaar en het RCE.

Stadmuseum - eerste tentoonstellingszaal

Stadmuseum - hal

Stadmuseum - reproducties van Dick Bruna

Stadsmuseum - derde tentoonstellingszaal

Stadsmuseum - Gestelkamer

Stadsmuseum - basisschoolleerlingen

Koziemart

In de pop-up tentoonstelling werd het immateriële erfgoed van de Woerdense Koziemart onder de loep genomen. In banners werd de geschiedenis van de Koziemart getoond in tijdlijnen en werd stilgestaan bij de vorm van dit jaarlijkse festijn, inclusief de grote veranderingen hierin. De schat aan informatie die de Koziemart-gesprekken opleverden werd op een aantal manieren verwerkt in de tentoonstelling. Zo is besloten om een aparte banner in de tentoonstelling te wijden aan de organisatoren: de vele mensen achter de schermen van de Koziemart. Uitspraken van alle deelnemers werden verweven in de banners en in de koeienvlekken bij de 'stamtafel'.

Ook vormden de Koziemart-gespreken -samen met de informatie over de geschiedenis van de mart- de basis van het kunstwerk *Koppig* dat werd gemaakt door Suzan Hijink en Maus Bullhorst. Zij ontwierpen een meterslange illustratie waarin het verleden en het heden van de Koziemart samenkwamen. Door de vele details was het voor (oud)Woerdenaren een feest van herkenning.

In deze cultuurhistorische tentoonstelling stonden bezoekers stil bij de historische betekenis van de Koziemart als immaterieel erfgoed. De bezoekers reflecteerden op de waarde van de mart voor henzelf en realiseerden zich dat zij mede-eigenaar zijn van dit 'bewegende' erfgoed. Er was veel ruimte voor gesprek en dialoog door de inrichting van een informeel ontmoetingspunt met een 'stamtafel'. En natuurlijk door de gastvrije ontvangst door leden van het vrijwilligersteam van zo'n 30 vrijwilligers.

Pop-up museum - informatiebanieren

Pop-up museum - bezoekers bij koeienverzamelingen

Pop-up museum - leerlingen bij koeienverzamelingen

Pop-up museum - sokkels met koeienverzamelingen

Pop-up museum - stamtafel met links de koeinvlekken met herinneringen en verhalen en op de achtergrond het kunstwerk 'Koppig'

Pop-up museum - leerlingen tijdens educatieproject

Suzan Hijink en Maus Bullhorst, *Koppig*, digitale illustratie, 2021

Participatie

Dit project kende diverse participatieve elementen. De afgelopen jaren heeft Stadsmuseum Woerden geleidelijk meer ervaring opgedaan met inbreng en co-creatie van Woerdenaren en anderen, maar bij GeKOEsterd was dit aanzienlijk intensiever:

Kalverliefdes

Op Valentijnsdag lanceerde het museum een campagne op zoek naar mensen die verliefd zijn geworden op de Koeiemart. Dit leverde veel likes en drie mooie kalverliefde-verhalen op, en daarnaast nog enkele andere verhalen. Eén 'kalverliefde' kreeg een prominente plek in de banner-tentoonstelling, de andere waren te lezen in de 'persoonlijke verhalen'-map, die op de stamtafel van de pop-up expo lag.

Koeiemartgesprekken

In dit community project vroeg het museum aan diverse subgroepen in de Woerdense samenleving hoe zij de Koeiemart beleven, welke herinneringen zij eraan hebben, welke betekenis zij er NU persoonlijk aan toekennen en hoe ze de toekomst zien. In totaal organiseerde het museum tien Koeiemartgesprekken met diverse gremia uit de samenleving: van agrariërs, bewoners en winkeliers tot leerlingen, mensen met een migratieachtergrond en ex-Woerdenaren. En natuurlijk met de vele organisatoren van de mart. Ze waren stuk voor stuk levendig en bijzonder.

Emoties in kaart brengen tijdens Koeiemartgesprek

Koeiemartgesprek met nieuwe Woerdenaren

De gespreksvorm was geïnspireerd op de methodiek van 'Emotienetwerken' zoals dit werd en wordt ontwikkeld op de Reinwardt Academie in Amsterdam (www.reinwardt.ahk.nl/lectoraat-cultureel-erfgoed/emotienetwerken/). Hierbij start het gesprek vanuit de primaire emoties die een bepaald erfgoedthema oproept. Deelnemers kiezen daar een emoticon bij. Zij lichten hun associaties toe en stellen hun keuze desgewenst bij naar aanleiding van het horen van anderen of na het verdiepen van de kennis over het thema. Ze reageren op elkaar en zo

worden emotienetwerken in kaart gebracht.

Het gesprek met de ex-Woerdenaren was online, de gesprekken met basis- en voortgezet onderwijs waren op school, alle andere in het museum. De gesprekken zijn vastgelegd in verslagen, die op meerdere manieren zijn verwerkt in de tentoonstelling:

- direct in de banner-tentoonstelling. Daaraan is nog een extra banner toegevoegd over de wereld achter de schermen, naar aanleiding van de twee gesprekken met organisatoren.
- andere uitspraken hingen, vormgegeven als 'koeienvlekken', rondom de stamtafel in de tentoonstelling.
- de verslagen vormden de basis voor het kunstwerk 'Koppig'.

Veel deelnemers aan de gesprekken hebben vervolgens actief bijgedragen aan de tentoonstelling door materialen of verhalen aan te leveren, als ambassadeur de tentoonstelling te promoten of zelfs door vrijwilliger te worden of te helpen bij evenementen.

Vrijwilligers pop-up

Voor het ontvangen van gasten in de pop-up was een heel nieuw team vrijwilligers nodig. Via oproepen en vooral via onderlinge netwerken is het gelukt om met een team van ca. 30 personen te starten. Zij zijn in de dagen voor de opening ingewerkt en daarna met groot enthousiasme aan hun taak begonnen.

Koeienverzamelingen

De oproep voor particuliere koeienverzamelingen, leverde zo'n 30 reacties op. Daaruit zijn 15 verzamelaars gekozen die hun uiterst gevarieerde koeienschaten hebben uitgeleend. Die kregen een plaats ter aankleding van de pop-up expo. Over elke verzamelaar is een korte tekst met foto gemaakt die bij hun verzameling te vinden was.

Nieuwe vrijwilligers aan de 'stamtafel' in de pop-up expo

Koeienvlekken

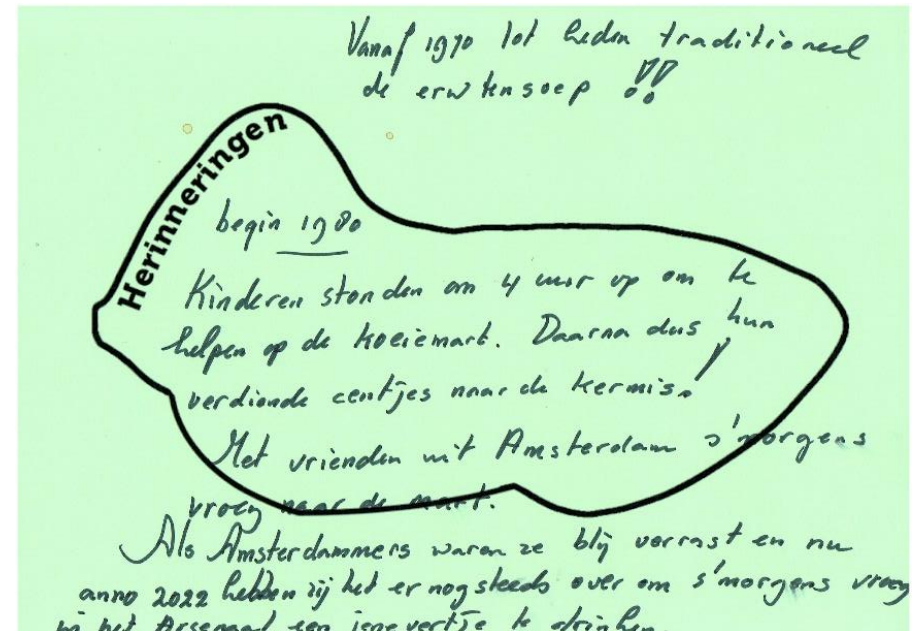
Tijdens de pop-up expo werden bezoekers gevraagd hun reacties op te schrijven op lege koeienvlekken en die op te hangen op de daarvoor gereserveerde panelen. Ze konden dat doen voor hun herinneringen, de betekenis van de markt in het heden en voor hun verwachting van de toekomst. Dat is beperkt gedaan.

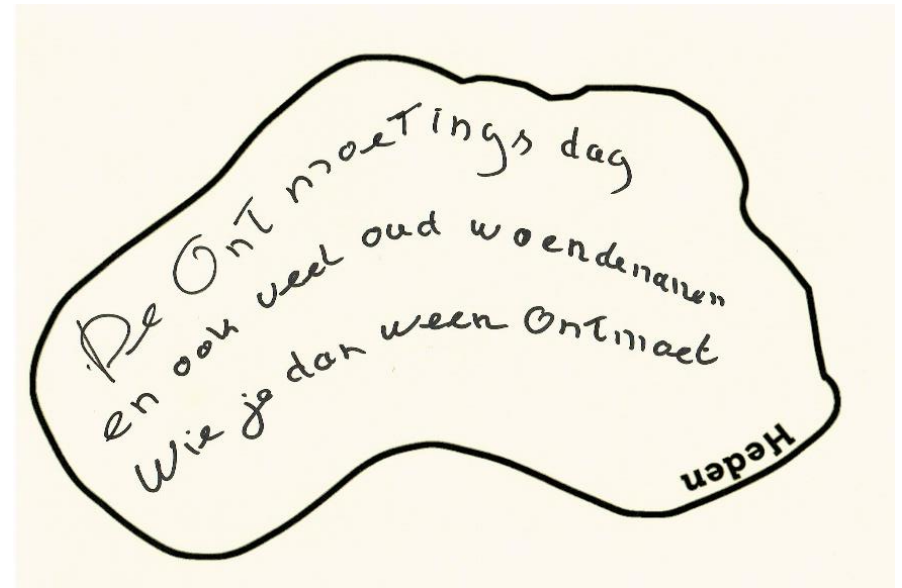
Stagiaires

Het museum werkt samen met opleidingen en biedt verschillende leerplekken aan. Aan dit project hebben 4 stagiaires meegewerkt. Een masterstudent Publieksgeschiedenis van de UvA, een student van de docentenopleiding aan de Rietveld Academie en 2 studenten van de MBO opleiding Marketing en Journalistiek.

Gastenboek

Op beide locaties lag een gastenboek, waarin aardig wat reacties van bezoekers te vinden zijn.

Bereik

De tentoonstelling GeKOEsterd is geopend op 2 oktober 2021. De pop-up expo zou duren t/m 6 februari 2022 en de kunsttentoonstelling in het Stadmuseum t/m 15 mei 2022.

Helaas gooide Corona roet in het eten en moest het museum door de restricties van 19 december 2021 t/m 25 januari gedwongen sluiten. Omdat de pop-up expo na opening nog maar een kleine 2 weken te zien zou zijn, is besloten deze te verlengen t/m 27 maart. Gelukkig kon het museum de ruimte langer huren en de tentoongestelde koeien langer lenen. Ook de vrijwilligers konden zich bijna allemaal langer inzetten.

Bezoekersaantal per tentoonstelling:

Koe in de kunst: 5.815

Pop-up expo Koeiemart: 4.297

Als we er vanuit gaan dat de helft van de bezoekers aan de pop-up tevens een bezoek hebben gebracht aan de tentoonstelling in het Stadmuseum, dan komen we op een totaal van $10.112 - 2148 = 7.963$ unieke bezoekers.

Totale looptijd per tentoonstelling:

Koe in de kunst: 32 weken - 5,5 week sluiting = 26,5 week

Pop-up expo Koeiemart: 25 weken - 5,5 week sluiting = 19,5 week

Ter vergelijking: in het voorgaande Coronajaar 2020 was het totale bezoekersaantal 4.390 in de 36 weken waarin het museum geopend was. In Coronajaar 2021 waren de musea weer beperkt open met restricties. Een bezoekersaantal van 7.963 in 26,5 week is geen slechte score.

Educatie

In nauwe samenwerking met KUVO-collega's en een stagiaire die zich op het juiste moment onverwachts meldde bij het museum, is een mooi programma ontwikkeld voor groep 5 van de basisschool. In het museum kregen de leerlingen een interactieve rondleiding door een KUVO medewerker langs een aantal koeien-kunstwerken. Ondertussen bezocht de andere helft van de klas het pop-up museum waar de kinderen onder leiding van de stagiaire en/of vrijwilligers korte opdrachten deden aan de hand van werkbladen. Halverwege wisselden de groepen. In totaal hebben 402 leerlingen deelgenomen.

Door KUVO is in samenwerking met het museum en het Minkemacollege een interactieve rondleiding ontwikkeld over 'Koe in de Kunst' voor 3 vmbo, in het kader van CKV. Hieraan is door vier klassen deelgenomen.

Leerlingen in het stadsmuseum

Leerlingen bij het kunstwerk 'Koppig'

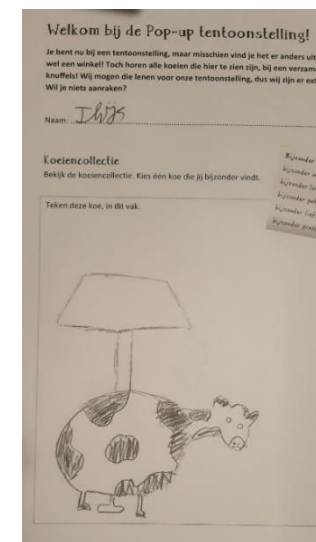
Leerlingen bij de banieren in de pop-up

Aan de slag!

Verzamelen om twee beeldjes van een koe met melker - bruikleen Kunstmuseum Den Haag

KUVO opdracht

Online Koeien(kunst) kijken

Deelnemers konden thuis meedoen aan online Zoom sessies van manager Arja van Veldhuizen, waarin steeds een ander werk uit de tentoonstelling centraal stond. Deze serie besloeg acht lessen, van 11 januari t/m 9 maart, met twee lessen per week: op dinsdagochtend en woensdagavond. Met de doeltreffende methode van 'Visible thinking' gingen de deelnemers steeds in gesprek over het kunstwerk. Arja hanteerde elke week een andere manier van kijken bij een nieuw kunstwerk uit de tentoonstelling, waarbij ook twee werken uit de pop-expo. Het samen 'langzaam kijken' en gedachte-oefeningen doen, maakte dat bezoekers veel meer 'zagen' dan bij een regulier museumbezoek vaak het geval is.

Deelnemers konden zich via het nieuwe online reserveringssysteem aanmelden. Deelname was gratis, maar donaties waren welkom. Ook alle vrijwilligers van museum en pop-up expo kregen wekelijks de Zoom-link. Het aantal deelnemers lag tussen de 7 en 16 personen, bij elkaar opgeteld 169 personen. Daaronder waren een flink aantal deelnemers die wekelijks meededen.

Dichtregels uit één van de oefeningen:

Grijze wolken en flarden blauw,
De onrust en het grauw,
Een immense rust
Holland gekust.
Ingrid en Fred van der Zon

Bij laaghangende wolken,
onweer op komst.
Tussen twee buien grazen de koeien
dapper onder de dreigende lucht.
Stilte voor de storm
Laurence Heruer

Dreigende wolken boven grazende koeien,
mogen we al naar de stal?
An Wal

Willem Roelofs, *Landschap met koeien aan de waterkant*, eind 19de eeuw, collectie Dordrechts museum

Koeien(kunst) kijken voor taalgroepen

Naar aanleiding van de online Koeienkunstjijklessen kregen we het verzoek van een taaldocent van NLTraining in regio Utrecht Zuidoost en Stichtse Vecht om met haar cursisten mee te doen. Omdat het hier cursisten betreft die Nederlands als tweede taal leren, hebben we besloten om een aparte les aan hen te geven bij wijze van pilot, waarbij Arja (die een museumeducatie-achtergrond heeft) meer rekening kon houden met het taalniveau. Dat was zo'n succes dat is besloten om een parallelle serie van zes online Koeienkunstjijklessen te faciliteren voor Nt2-cursisten op maandagavond. Daaraan deden ook enkele Woerdense taalleerders mee, die zijn bereikt via het Taalhuis van de bibliotheek. Het niveau was heel verschillend, maar het leren van concrete objecten werkte voor de meesten heel goed. Gemiddeld deden 11 mensen mee aan de lessen.

Los daarvan hebben twee taalgroepen fysiek een bezoek gebracht aan de tentoonstelling. De waarde van museumlessen voor taalverwerving is door zowel docenten als cursisten bevestigd en ook verwoord in verslagen.

Docent Nt2 Nederlands Hanna van Denderen:

"De lessen zijn interactief, toegankelijk voor iedereen, ongeacht het taalniveau of achtergrond. Ze zijn makkelijk te volgen, omdat ze online gegeven worden, al dan niet als onderdeel van de nt2 taalles. Iedereen herkent iets in de kunstzinnige afbeeldingen die per week worden getoond. Er worden linken gelegd naar de Nederlandse cultuur en de 'eigen' cultuur, waardoor een soort verbintenis ontstaat op velerlei gebied."

Randprogrammering

Koeiemart

In en voor het pop-up museum werden op 27 oktober (de dag van de Koeiemart) de hele dag activiteiten georganiseerd. Ondanks dat de Koeiemart zelf niet doorging vanwege de pandemie, kwamen er meer dan 500 mensen om 'koeien' te melken met boer Klaas, te luisteren naar verhalen of samen met onze stagiaire van de docentenopleiding beeldende kunst koeienmaskers te maken.

Op de thee bij...

In de serie 'Op de thee bij' werd de eerste bijeenkomst georganiseerd op 12 december in het pop-up museum. In dit geval vertelde boerendochter Marja Hanko -aan de hand van diverse voorwerpen- over het leven en werk van haar vader en ging daarover in gesprek met de aanwezigen. Door Corona konden weinig mensen aanwezig zijn. Een stagiair heeft de vertelmiddag opgenomen en het [filmpje](#) is gedeeld op social media. Zo had de sessie toch een groter bereik.

De serie is hervat in maart, toen de Covid-situatie het weer toeliet om samen te komen:

- 6 maart Gerard Jansen, oud-marktmeester en geboren en getogen Woerdenaar, over zijn herinneringen aan de Koeiemart vanaf de jaren '50 toen de koeien de straten nog bevolkten.
- 13 maart Jan van Zijtveld, spreekstalmeester van de koeienshow op de Koeiemart, over 45 jaar ervaring met boeren, koeien en de rundveeverbetering.
- 20 maart Klaas Chardon, oud-melkveehouder in Woerden, over zijn koeien en de Woerdense Koeiemart.
- 27 maart Wim Muller, beter bekend als Wim Oliebol en al 43 jaar van de partij op de Koeiemart, over belevenissen van maar liefst 4 generaties.

Koeienkerstknutsels

Dankzij onze stagiaires kon de geplande koeien-kerst-knutselwedstrijd op een alternatieve manier doorgaan, ondanks de lockdown in december. Zij zorgden voor vier korte 'tutorials' die men thuis kon bekijken om zelf koeien te knutselen voor in de kerstboom. Daarbij

maakten ze downloadbare werkbladen. Inleveren kon tot het eind van de kerstvakantie. Dat leverde maar zes inzendingen op, maar aanzienlijk meer reuring op sociale media.

Links naar de tutorials: [koeien op houtjes](#), [pop-up kaart](#), [origamikoe](#) en [koe met kerstmuts](#).

Still uit instructievideo voor kerstknutsels

Kerstknutsel

Op de thee bij... Marja Hanko (links)

Lezing Marleen Felius

Op zondag 16 januari om 14:00 uur organiseerde het Stedsmuseum Woerden een lezing door kunstenares Marleen Felius met de titel 'Kunst- en Koe-geschiedenis'. Marleen is beeldend kunstenaar en illustrator van rundvee. Daarnaast is ze dé koeienexpert van Nederland en gepromoveerd op het gebied van de geschiedenis en classificatie van rundveerassen. Aan de hand van de schilderijen en prenten van Nederlandse kunstenaars nam zij de luisteraars mee door de geschiedenis van de koe. Na de lezing was er de mogelijkheid om de tentoonstelling te bezoeken en Marleen vragen te stellen. De lezing zat maximaal vol (beperkt toegang door Coronarestricties) met ongeveer 35 deelnemers. Om de lezing toegankelijk te maken voor iedereen, is Wijnand Brak videoproducties ingehuurd om de lezing inclusief de bijbehorende presentatie vast te leggen in [video](#).

Kinderactiviteit in de voorjaarsvakantie

Op 2 en 3 maart keken 8 kinderen van 7 tot 14 jaar in het museum op bijzondere manieren naar koeien in de kunst. Nog meer gekke koeien zagen ze in het Pop-up museum. Daar maakten ze kennis met de verkiezing van de 'Mooiste van Woerden' en gingen daarna zelf aan de slag om zelf een medaille, beker of rozet te ontwerpen voor hun mooiste koe.

12 maart - start feestjaar Woerden 650 jaar stad

Tijdens deze feestelijke dag bruiste het van de activiteiten in het pop-up museum. Kinderen konden koeien melken met boer Klaas of een mini-workshop handjeklap volgen, uiteraard gevolgd door een (limonade-)neutje op de goede verkoop. Binnen gingen we in gesprek met bezoekers en vroegen hen om hun toekomstideeën, herinneringen of andere gedachten over de Koeiemart te delen door die te noteren op lege 'koeienvlekken'. Dat leverde een flinke stapel reacties op.

Marleen Felius aan het woord

Handje klap

Limonadekoe melken

Public Relations

Voor de tentoonstelling GeKOEsterd was een aanzienlijk mediabudget begroot. Het museum heeft acties kunnen ondernemen die normaal gesproken ver buiten ons bereik liggen. We hebben bewust gekozen voor een brede mix van online en fysieke media. Maus Bullhorst ontwierp naar aanleiding van de illustratie 'Koppig' het beeldmerk van deze tentoonstelling. Dit aantrekkelijke beeld is breed toegepast. Niet alleen op posters, vlaggen, flyers en banners maar ook op winkelruiten en zadelhoesjes.

Het affiche en ESH Media

Op basis van het beeldmerk is een affiche gemaakt in allerlei formaten. Event Support Holland heeft ze op A0 formaat langs de weg gezet in de volgende gemeenten: Woerden, Harmelen, Kamerik, Woerden, Oudewater, Gouda, Houten, Nieuwegein, Bodegraven Reeuwijk, Leidschendam-Voorburg, De Ronde Venen.

Posters langs de weg

De flyer en Flyerman

De flyer, gebaseerd op het beeldmerk, werd in de omgeving verspreid bij bibliotheken, horeca, campings, B&B's, culturele instellingen, dorpshuizen en VVV's etc. Flyerman verspreide in totaal 15000 flyers en 1000 posters in Amsterdam, Utrecht, Rotterdam en Den Haag.

Posters in de Horeca

Bioscoop

In de Woerdense bioscoop Annex Cinema is gedurende 3 maanden geadverteerd op 3 digitale schermen.

Zadelhoesje

Op basis van het beeldmerk is een zadelhoesje ontworpen. Dit hoesjes is verspreid bij fietsenstallingen op station Woerden, station Gouda, de Woerdense binnenstad, winkelcentrum/Supermarkt Molenvliet, winkelcentrum/Supermarkt Snel en Polanen, Plus in Harmelen, Coop in Harmelen, stadscentrum Harmelen, bibliotheek Woerden, Kasteel Woerden, AH Woerden, Kerkplein Woerden, Het Dorpshuis in Harmelen en Het Trefpunt in Harmelen.

Vlaggen

Voor zowel het pop-up museum als het Stadsmuseum zijn meerdere vlaggen gemaakt die uithingen wanneer de locaties geopend waren. Bij het pop-up museum werd dagelijks een levensgrote koe van kunststof naar buiten gereden en voor de deur gezet. Tenslotte zaten aan de gevel van dit pand lichtbakken bevestigd. Hiervoor hebben Maus Bullhorst en Suzan Hijink illustraties gemaakt zodat de pop-up ook na sluitingstijd goed zichtbaar was. Zie de foto op p. 3. De lichtbakken werden overigens zeer op prijs gesteld door omwonenden en winkeliers, als 'upgrade' van de Rijnstraat.

Stadshart Woerden

In samenwerking met de winkeliersvereniging Stadshart Woerden was er bij deze tentoonstelling een bijzondere vorm van PR. Het ontworpen koeienpatroon werd omgezet in raamstickers die winkeliers zelf op hun etalages konden aanbrengen. Stadshart zorgde actief voor de distributie. Zeker rondom de datum van de Koeiemart zag je overal in de binnenstad dezelfde kleurrijke koeien op de ramen.

Raamstickers in het centrum van Woerden

Radiospot

In samenwerking met Cultuur Enzovoort heeft het Stadsmuseum voor het eerst een radiospotje gemaakt. Het spotje van 15 seconden werd 100 keer uitgezonden op NPO Radio 1 en Radio 4. Loeiende koeien trokken de aandacht in de reclame en de tekst luidde:

“Nu in Stadsmuseum Woerden, een ode aan de koe in de dubbel-tentoonstelling GEKOESTERD.

Bekijk werk van Paulus Potter, Willem Maris en Dick Bruna.

In de gratis pop-up zie je grappige koeiencollecties en beleef je de oude traditie van de ‘Koeiemart’.

Laat je verassen in Woerden!”

Gedrukte pers

We hebben voor deze tentoonstelling geadverteerd in kranten, kunstbladen en magazines gericht op dieren en het buitenleven. Naast advertenties zijn er winacties bedacht, vrijkaartjes weggeven en is de expo in tentoonstellings- en uitagenda’s verschenen. De media waren: Margriet Er op Uit gids, VPRO gids, NRC Cultureel Supplement, Art Ladder, Museumtijdschrift, Hollands Glorie, Landleven, Landidee, Leidsche Rijn Magazine, De Utrechtse Internet Courant, Kunst- en Museumkrant en Kunstkrant.

Online media

De tentoonstelling is gepromoot met (bewegende) banners, nieuwsbrieven en social media posts via verschillende digitale media zoals Museumtijdschrift, Hollands Glorie, Landleven, Landidee, Leidsche Rijn Magazine en DUIC.

Social media

Het Stadsmuseum heeft via haar eigen Instagram-, Facebook- en Twitterkanaal veel gepost over de tentoonstelling om zo interesse voor deze tentoonstelling op peil te houden. Eén van de stagiaires verzorgde een serie ‘De leukste koe van...’, met een persoonlijk verhaal van een bezoeker in het pop-up museum.

Tijdens de periodes van lockdown werd de betaalde promotie -zoals hierboven beschreven- on hold gezet en was social media erg belangrijk. Met name de online sessies ‘Koeien(kunst) kijken’ zijn toen gepromoot, omdat dit enige manier was om de tentoonstelling bij mensen thuis te krijgen.

Reacties van bezoekers

Deze duo-tentoonstelling heeft in het Woerdense erg veel goodwill gekweekt. Woerdenaren waardeerden het ontzettend dat er zoveel aandacht besteed werd aan ‘hun’ Koeiemart. Ook het onderzoek dat verricht is en dat de geschiedenis nu is opgetekend, vindt men erg belangrijk. Het heeft de Woerdense trots gevoed. Het was goed dat de pop-up locatie gelijkvloers en gratis te bezoeken was. Daardoor was

de tentoonstelling maximaal toegankelijk. Door de locatie midden in een winkelstraat liepen veel mensen even binnen. Mensen van buiten Woerden vonden het leuk om het culturele fenomeen van de Koeiemart te leren kennen en kregen zo meer gevoel bij de stad en haar geschiedenis. De bonte variëteit in de koeienverzamelingen nodigde bovendien uit tot verbazing en vrolijkheid.

Een aantal reacties van bezoekers aan de pop-up tentoonstelling:

"Wat een geweldig initiatief: mensen zo te betrekken bij kunst en geschiedenis. Complimenten."

"Super leuke tentoonstelling. Maakt een dagje Woerden extra leuk"

"Wij zijn sowieso gek van koeien, trouwe viervoeters. Deze tentoonstelling haalt mooie herinneringen boven."

"Leuke tentoonstelling. Vooral de extra informatie bij het werk van de kunstenaars! (illustratie van Maus en Suzan red.) Er is zoveel 'verborgen' in het schilderij, de kunstenaars hebben zicht goed gedocumenteerd over de geschiedenis van de Woerdense koeiemart. Complimenten daarvoor!"

"leuke tentoonstelling, 'memory lane' voor een Woerdense die nu in het buitenland woont."

"Vanuit Bunde (bij Maastricht) gekomen om te genieten van de mooiste dieren die er zijn. Leuk om ook te leren over de Woerdense geschiedenis van de Koeienmarkt."

"Leuk ophalen van gezellige herinneringen."

"Mooie expositie in het museum en mooie aanvulling in de pop up."

"Ik vind het mooi om de Nederlandse traditie te kennen."

"Wat een veestapel, erg leuk! Veel variatie en mooie historie. Bedankt!"

"Vanuit Rotterdam en vanuit Soest het museum bezocht en de pop up ervan. Leuk om te zijn geweest."

Een aantal reacties van bezoekers aan de tentoonstelling in het Stadsmuseum:

"Nog mooier dan we dachten..."

"Mooie tentoonstelling! Zelfs veel bruiklenen uit het Rijksmuseum gezien. Deze tentoonstelling past goed in dit museum."

"Ik ben nóóit zo enthousiast geweest over koeien!"

"Harstikke mooi. Ik wist niet dat koeien zo veelzijdig konden zijn"

"Verrast door de collectie en de uitleg erbij."

"Verrassend museum en charmante tentoonstelling. Mij niet gerealiseerd dat onze welvaart (nog steeds) mede gebaseerd is op onze veestapel, ook vroeger al."

"Verzorgde tentoonstelling, erg mooi."

"Leuk en leerzaam"

"Mooi opgezet, erg herkenbare beelden. Leuke beschrijvingen!"

"Ontdekking!"

"Erg mooie en zorgvuldig samengestelde tentoonstelling. Hulde!"

"TOP!"

"Onverwacht en zo mooi."

Spin-off

De dubbeltentoonstelling heeft het museum veel opgeleverd aan goodwill en verbreding van het netwerk in de regio, waaronder de agrarische wereld. In het kader van ons museumbeleid willen we duidelijk maken dat we er niet alleen voor de stad zijn, maar voor de hele gemeente. Daar heeft deze tentoonstelling absoluut aan bijgedragen. Dat merken we bijvoorbeeld toen we onlangs op zoek gingen naar objecten m.b.t. het agrarisch verleden van de streek: de lijnen waren kort en dat helpt direct. Ook op andere punten zijn er nu al 'spin-offs' bereikt.

Koppig

Het kunstwerk van Maus Bullhorst en Suzan Hijink is door velen in het hart gesloten. Op initiatief van de burgemeester is een grote print opgehangen in het Gemeentehuis. Op veler verzoek heeft het museum nu een puzzel met 1000 stukjes laten maken. De 'echte' print kon door de museumvrijwilligers heel voorzichtig van de muur worden gehaald en is gedoneerd aan de Stadspoort, een tijdelijke woonplek voor statushouders. Daar is hij in twee delen bevestigd om de gemeenschappelijke ruimtes aan te kleden. Bij de Koeiemarkt on Tour (zie hieronder) kwam een gezin van statushouders met brede grijs op de print van 'Koppig' afgestapt, omdat ze 'hun' kunstwerk herkenden. De lichtbakken met de details uit het werk heeft de verhuurder voorlopig laten hangen. Het Kunst in de Openbare Ruimte-team en de lokale omroep RPL-Woerden hebben een filmopname gemaakt met de kunstenaars die bij hun werk vertellen.

Symposium Radar voor het Stadsgevoel

Breda University of Applied Science organiseerde op 7 februari een symposium over sociale impact van stadsmusea. BUAS ontwikkelde kwaliteitscriteria en een praktische toolkit waarmee stadsmusea en de bredere cultuursector hun kwaliteiten beter kunnen meten en tonen. De pop-up expo was geselecteerd als casus in dit verband. Museummanager Arja van Veldhuizen hield een presentatie over de duo-expositie GeKOEsterd, onze werkwijze en de impact van de tentoonstelling.

Koeymarkt On Tour

Toen het pop-up museum zijn deuren had gesloten, is de Koeymarkt tentoonstelling op reis gegaan. Een team van vrijwilligers ging met speciale roll up banners een aantal locaties af en bracht de pop-up tentoonstelling bij mensen in het buitengebied. De reizende expo was gratis te bezoeken en telkens was er wat extra's te beleven. Locaties waren het Stoomgemaal aan de Van Teylingenweg tussen Woerden en Kamerik, het Kerkplein tijdens de Graskaasdag, zorginstelling Weddesteyn in Woerden, De Cope in Kamerik, het Dorpshuis in Harmelen en Landgoed Bredius. De reizende tentoonstelling werd zeer enthousiast ontvangen en er kwamen ruim 500 mensen op af. Koeymarkt on Tour werd mogelijk gemaakt door een donatie van de Vroedschap Anno 2018. De kosten ervan zijn dus niet meegenomen in de afrekening.

Koeymarkt on Tour bij het Dorpshuis in Harmelen

Koeymarkt on Tour bij zorginstelling Weddesteyn in Woerden

Koeymarkt on Tour bij het Dorpshuis in Harmelen

Nieuwe vrijwilligers voor het Stadsmuseum

Inmiddels zijn een vijftal pop-up vrijwilligers zich gaan inzetten als vrijwilliger voor het museum. Ook hebben enkelen van hen tijdelijk bijgesprongen toen een onderbezetting ontstond omdat veel vaste hosts tegelijk op vakantie gingen (nu dat weer kan na de pandemie).

Historisch onderzoek en opbrengst inventarisatie emoties rondom Koeiemart 2021

Het museum zal de verzamelde gegevens uit het historisch onderzoek, maar ook de verslagen van de Koeiemartgesprekken en andere feedback over de betekenis van dit immaterieel erfgoed voor de Woerdenaren van nu digitaal overdragen aan het Regionaal Historisch Centrum Rijnstreek en Lopikerwaard. Ook een gedetailleerde beschrijving met afbeelding van 'Koppig' zal deel uitmaken van deze bestanden. Het zou mooi zijn als ons onderzoek een vervolg krijgt en er meer bekend wordt over de historie van de Woerdense mart.

Leerpunten

Dubbel-expositie vraagt ook dubbele inzet

GeKOEsterd was een prachtig project, dat ons erg veel heeft opgeleverd. Dit was mogelijk dankzij enorme inzet en loyaliteit van alle betrokkenen. Zowel de betaalde als vrijwilliger medewerkers hebben maandenlang onder een enorme tijdsdruk gewerkt. Die tijdsdruk zat in een aantal factoren:

- We waren feitelijk twee exposities tegelijk aan het maken, maar hadden geen dubbele bemensing.
- Een pop-up museum was totaal nieuw voor ons. Het betekende niet alleen het voorbereiden van een tweede tentoonstelling, maar ook het regelen van een nieuwe locatie, met de bijbehorende faciliteiten en inrichting. Ook vroeg het om een compleet nieuwe, parallelle ploeg vrijwilligers met bijbehorende organisatie.
- De participatieve manier van werken impliceert ruimte voor anderen en daarmee ook langer onzekerheid omtrent wat er precies moet gebeuren. Dit vroeg om grote flexibiliteit van de (vrijwillige) medewerkers.
- Alle betrokkenen hebben op hun tenen gelopen om het project tot een succes te maken. Vrijwilligers zijn soms sterk overvraagd. De inhuur van een Bianca Six Dijkstra, de externe die de projectleiding van het pop-up museum op zich nam, was cruciaal.
- Het heeft ons geleerd dat een dergelijk project buitengewoon waardevol is voor het bereiken van onze doelstellingen, maar niet kan zonder inhuur van externen en werving van extra vrijwilligers.

Veiligheidscondities in het museum

Bij het aanvragen van bruiklenen voor de expo *Koe in de Kunst* werd duidelijk dat de eisen die collega-musea stellen aan klimaat en veiligheid steeds strenger worden. Op basis van deze eisen zijn een aantal belangrijke bruikleenaanvragen afgewezen. Op dit gebied moet het Stadsmuseum verbeteringen doorvoeren als het in de toekomst kunstwerken van dit niveau wil lenen.

Inzet methodiek Emotienetwerken

Om er achter te komen wat het immateriële erfgoed van de Koeiemart voor mensen betekent, is gebruik gemaakt van de methodiek van Emotienetwerken (zie paragraaf over participatie). Hierover hebben we een aantal zaken geleerd:

- Het benaderen van mensen om mee te doen vraagt een pro-actieve houding. Zowel bij de stagiaires als bij de vrijwilligers van het pop-up museum merkten we grote schroom om mensen uit te nodigen hiervoor. Resultaat dat het (bijna) niet gebeurde. De Koeiemartgesprekken leken in mei '21 te stagneren, tot Bianca Six Dijkstra in beeld kwam. Zij heeft een groot talent om mensen te enthousiasmeren en bovendien een groot netwerk. Binnen enkele weken regelde zij de tien Koeiemartgesprekken die zo cruciaal waren voor de pop-up expo.
- Tijdens de looptijd van de pop-up expo bleek dat de meeste vrijwilligers de drempel te groot vonden om bezoekers te vragen te noteren wat de Koeiemart voor hen betekent. Ze vonden die vraag te abstract. Op 12 maart heeft de museummanager zelf bezoekers benaderd en dat werkte wel. We hebben hieruit geleerd dat het uitnodigen van mensen om te participeren vaardigheden vraagt die we niet zomaar van iedereen kunnen verwachten.
- Van te voren hebben we contact gehad met de onderzoekers op de Reinwardt Academie die zich bezig houden met de methodiek van Emotienetwerken. De contactpersoon daar gaf aan dat zij ons project minder geschikt achtte voor de methode, omdat er te weinig conflict schuil gaat achter het onderwerp. We hebben gemerkt dat dit inderdaad in de meeste gesprekken zo was: de deelnemers kozen vaak voor positieve emoticons en verschoven ook nauwelijks in hun emoties op grond van de gesprekken. Opvallend was dat beide schoolgroepen wel aardig wat beweging lieten zien. Als er meer verdeeldheid is over een onderwerp, werkt de methode beter. Toch werkte het voor ons ook, omdat de open vraagstelling leidde tot een open en veilige sfeer. Het ijs was snel gebroken en mensen voelden zich vrij om hun ideeën te delen. Het waren stuk voor stuk erg bijzondere gesprekken, wij hebben ervan genoten.

Participatief verzamelen vraagt om tijd en aandacht

Het klinkt eenvoudig om publiek te vragen bij te dragen aan een tentoonstelling met verhalen of voorwerpen. We hebben echter geleerd dat je niet van tevoren kunt weten wat je over je afroept. Elke reactie vraagt om zorgvuldige antwoorden. Zeker de 30 koeienverzamelaars vergden veel tijd, tact en persoonlijke aandacht en een nauwkeurige opvolging van elke communicatie. Dit kost ongelofelijk veel tijd, maar de kwaliteit van dit contact heeft in hoge mate bijgedragen aan het succes.

Andere mensen over de vloer

Dit punt kunnen we niet onderbouwen met gegevens, maar we hebben gemerkt dat het pop-up museum andere mensen trok dan het museum. Dat zat deels in de gratis toegang en het inloopkarakter van de locatie in de winkelstraat. Ook de vrijwilligersploeg bestond deels uit mensen die zelden of nooit in het museum kwamen. Over en weer hebben de vrijwilligers in het pop-up museum en in het museum bezoekers actief naar elkaar doorgestuurd.

Financiële verantwoording

Op 8 februari 2022 zijn aangepaste dekkings- en begrotingsplannen naar de fondsen verstuurd. Wat betreft de dekking: het aangevraagde bedrag van €15.000 bij de Vroedschap van Woerden Anno 2018 is niet toegekend. De Vroedschap heeft in overleg met de associés in 2021 geen contributie geïnd ivm Corona. Wel hebben ze in 2022 een bedrag beschikbaar gesteld voor Koeiemart on Tour. Fonds21 is niet aangeschreven. In overleg met het bestuur is in plaats daarvan subsidie aangevraagd bij Stichting Zabawas. BNG Cultuurfonds heeft de gehele aanvraag afgewezen. Bij het Mondriaanfonds is € 45.000 aangevraagd, vervolgens is er een bedrag van € 65.000 toegewezen. Deze extra € 20.000 is bedoeld om nieuwe projecten mogelijk te maken. Dit bedrag heeft het Stedsmuseum gereserveerd voor de nieuwe vaste tentoonstelling over het Verhaal van Woerden. Dit geld is dus niet opgenomen in onderstaande afrekening.

Dekking	Gevraagd	Toegekend
Stichting Stedsmuseum Woerden	€ 20.000	€ 21.866
Vroedschap anno 2018	€ 15.000	€ -
Stichting Vrienden van het Stedsmuseum Woerden	€ 1.000	€ 1.000
Mondriaan fonds	€ 45.000	€ 45.000
BNG cultuurfonds	€ 7.500	€ -
Zabawas	€ 5.000	€ 5.000
K.F. Hein fonds	€ 10.000	€ 7.500
St. Franciscus Stichting	€ 1.000	€ 1.000
Rabo Dichtbij Fonds	€ 7.500	€ 7.500
Prins Bernhard Cultuurfonds	€ 10.000	€ 7.500
VSB Fonds Woerden	€ 4.000	€ 4.000
CPW/Gemeente Woerden	€ 3.000	€ 3.000
Totaal	€ 129.000,00	€ 103.366

Begroting, bijgestelde begroting en werkelijke uitgaven

Zie volgende pagina

Originele begroting - zomer 2021

Bijgestelde begroting - 8 februari 2022

Overzicht werkelijke kosten - juli 2022

Verwachte uitgaven

Verwachte uitgaven

Werkelijke uitgaven

onderdeel	wat	excl. BTW	totaal per onderdeel	wat	excl. BTW	totaal per onderdeel	wat	excl. BTW	totaal per onderdeel
Kunsthistorische tentoonstelling			€ 12.760			€ 2.100			€ 2.149
	Bruiklenen: fotografie/restauratie/conditierapport	€ 5.000		Bruiklenen: fotografie/restauratie/conditierapport	€ 1.500		Dick Bruna replica's	€ 53	
	Huur klimaatvitriines	€ 5.000		Huur klimaatvitriines	€ -		Reisaco diefstal vertraging	€ 618	
	Klimaatbeheersing i.s.m. Helicon	€ 2.160		Klimaatbeheersing i.s.m. Helicon	€ -		Plexiglas kappen	€ 444	
	Verzekering	€ 600		Verzekering	€ 600		AON	€ 1.035	
Pop-up			€ 16.250			€ 17.000			€ 19.024
	Huur externe locatie (incl gas/licht/water)	€ 12.750		Huur externe locatie (incl gas/licht/water)	€ 12.750		Huur pand	€ 11.420	
	Banners	€ 1.000		Banners	€ 1.000		Eneco gas en electra	€ 4.755	
	Tentoonstellingsmateriaal	€ 2.500		Tentoonstellingsmateriaal	€ 3.250		Eneco afrekening	€ -1.016	
							Vitens water	€ 30	
							Vitens afrekening	€ -8	
							WOB belasting	€ 39	
							WOZ	€ 606	
							BIZ	€ 350	
							Sokkels Cor werkt beter	€ 619	
							Productie banners Reclameland	€ 553	
							Router	€ 65	
							Internet Hollands Nieuwe	€ 175	
							Meuser4IT	€ 13	
							Foto Marnix Schmidt	€ 38	
							Huur koe	€ 425	
							Stofzuiger	€ 132	
							Speelkleed	€ 29	
							Playmobil	€ 18	
							Diversen	€ 386	
							Vlaggenstokken	€ 72	
							Papier	€ 38	
							Entreemelder	€ 56	
							Huur stoelen	€ 40	
							Meubilair	€ 191	
Beide tentoonstellingsruimten			€ 3.450			€ 1.400			€ 1.272
	Klein materiaal	€ 600		Klein materiaal	€ 600		Klein materiaal	€ 364	
	Verf	€ 1.000		Verf	€ 200		Verf	€ 234	
	Aanpassingen zalen	€ 1.500		Aanpassingen zalen	€ 250		Plexiglas pop up	€ 450	
	Diversen	€ 350		Diversen	€ 350		Lijstenmaker Oude Rijn	€ 200	
							Diversen	€ 24	
Transport			€ 10.150			€ 10.000			€ 8.960
	Professioneel kunsttransport	€ 10.000		Professioneel kunsttransport	€ 9.500		Kortmann Art Packers	€ 8.699	
	Huur bus	€ 150		Huur bus	€ 500		Diesel	€ 101	
							Huur bus	€ 93	
							Huur aanhangwagen	€ 32	
							Diversen	€ 35	
AV hulpmiddelen			€ 11.900			€ 550			€ 563
	Hardware	€ 2.900		Hardware	€ -				
	Opnemen en monteren video's	€ 4.000		Opnemen en monteren video's	€ -				
	Multimedia door Flink	€ 5.000		Multimedia door Flink	€ 550		Flink programmering touchscreens	€ 563	
							Rechten Koeiemart film	€ 160	
							Rechten film Alex Kok	€ 160	
Printwerk			€ 6.700			€ 5.000			€ 4.846

	6 blow ups	€ 2.000		Blow ups	€ 1.000		Sterk Decoratie (incl. print kunstwerk)	€ 4.013	
	Belettering	€ 1.000		Belettering	€ 300		Drukwerk studio Banieren pop up	€ 416	
	Tekstborden	€ 1.000		Tekstborden	€ 1.000		Grootendorst	€ 383	
	Titelbordjes	€ 700		Titelbordjes	€ 700		Drukwerk divers	€ 34	
	Banieren	€ 1.000		Banieren	€ 1.000				
	Arbeid (bevestigen etc)	€ 1.000		Arbeid (bevestigen etc)	€ 1.000				
Vormgeving			€ 3.000			€ 3.000			€ 3.250
	Engelhard Nederland	€ 3.000		Engelhard Nederland	€ 3.000		Engelhard Nederland	€ 3.000	
							MausBaus	€ 250	
PR			€ 32.500			€ 35.000			€ 35.142
	Drukwerk affiche/flyer/uitnodiging/boekje	€ 2.000		Drukwerk affiche/flyer/uitnodiging/boekje	€ 2.000		Margriet Er op Uit gids	€ 495	
	Porto	€ 500		Porto	€ 500		ESH Media	€ 3.924	
	Marketing/PR	€ 30.000		Marketing/PR	€ 32.500		Veiling Sportlust	€ 295	
							Flyeralarm drukwerk	€ 127	
							Flyerman	€ 2.778	
							VPRO gids	€ 500	
							NRC Cultureel Supplement, Art Ladder	€ 2.160	
							Museumtijdschrift	€ 1.703	
							Hollands Glorie	€ 800	
							Landleven	€ 4.550	
							Landidee	€ 2.075	
							Leidsche Rijn Magazine	€ 1.300	
							DUIC	€ 3.616	
							Kunst- en Museumkrant	€ 295	
							Kunstkrant	€ 310	
							Annex Cinema	€ 675	
							Socials	€ 100	
							Zadelhoesjes	€ 1.775	
							Vlaggen	€ 113	
							Radio spotje	€ 7.553	
Opening			€ 1.203			€ 400			€ 394
	Catering	€ 453		Catering	€ 400		Badges	€ 14	
	Spreker	€ 250		Spreker	€ -		bekers/creamers	€ 72	
	Huur locatie	€ 500		Huur locatie	€ -		Kristaljons	€ 144	
							Drank, hapjes etc	€ 164	
Educatie			€ 1.550			€ -			€ -
	Educator, 12 uur	€ 750		Educator, 0 uur	€ -				
	Onkosten	€ 800		Onkosten	€ -				
Randprogrammering			€ 1.800			€ 1.400			€ 1.347
	Huur locatie en AV, materiaal, honoraria, catering etc	€ 1.800		Huur locatie en AV, materiaal, honoraria, catering etc	€ 1.381		Lezing Marleen Felius	€ 550	
							Locatie lezing Marleen Felius	€ 153	
							Declaratie Nienke Dost	€ 48	
							Marja Hanko	€ 53	
							Video opnamen Marleen Felius	€ 185	
							Huur melkkoe	€ 22	
							Kinderactiviteit voorjaarsvakantie	€ 144	
							Catering	€ 142	
							Diversen	€ 49	
Visualisatie community project			€ 12.594			€ 12.594			€ 12.594
	Kunstenaarshonoraria	€ 10.830		Kunstenaarshonoraria	€ 10.830		Kunstenaarshonoraria	€ 10.830	
	Productiekosten (materiaal en apparatuur)	€ 1.764		Productiekosten (materiaal en apparatuur)	€ 1.764		Productiekosten tbv kunstwerk (materiaal en apparatuur)	€ 1.764	
Honoraria			€ 9.000			€ 10.000			€ 14.208
	Externe ondersteuning kunsthistorisch expo 77 uur x € 77,-	€ 5.000		Externe ondersteuning kunsthistorisch expo 0 uur x € 77,-			Maxine Eling (vergoeding voor 8 uur)	€ 100	
	Externe ondersteuning communityproject 60 uur x € 50,-	€ 2.000		Externe ondersteuning communityproject 200 uur x € 50,-	€ 10.000		Bianca Six Dijkstra (502 uur x € 25)	€ 12.550	
	Externe ondersteuning uitvoerings- en inrichtingsfase 75 uur x € 40,-	€ 2.000		Externe ondersteuning uitvoerings- en inrichtingsfase 0 uur x € 40,-	€ -		Onkosten medewerkers (catering, cadeaubonnen, reiskosten)	€ 731	
							Kersttattentie pop up	€ 364	
							InterDaan marketing	€ 270	

						Attentie en reiskosten Maus en Suzan	€	88	
						Reiskosten Marita Damen RPL.fm	€	5	
						Suze van Schaik verspreiding zadelhoesjes	€	100	
Totaal			€	122.857			€	98.444	
Onvoorzien 5%			€	6.142,85			€	4.922	
Totaal incl. onvoorzien			€	128.999,85			€	103.366	€ 103.749

Toelichting op de begroting

De verklaring van de verschillen tussen de oorspronkelijke begroting en de aangepaste begroting van 8 februari 2022 is als volgt:

Kunsthistorische tentoonstelling

Er zijn op 8 februari lagere kosten aan bruiklenen en klimaat begroot. Dat komt omdat de bruiklenen minder duur waren dan verwacht en er geen extra klimaatinstallaties nodig waren.

AV hulpmiddelen

In de tweede begroting zijn de bedragen voor hardware en het opnemen en monteren video's op 0 gezet. We hebben uiteindelijk gebruik gemaakt van eigen hardware en bestaande filmpjes. We hebben wel kosten gehad aan het laten maken van interfaces voor en inregelen van de touchscreens en een klein bedrag aan rechten.

Educatie

In de aangepaste begroting zijn de kosten voor de educator geschrapt. De educatie is binnenhuis opgelost en in samenwerking met KUVU: dé organisatie in Woerden voor kunsteducatie.

Toelichting op de werkelijk kosten

Kunsthistorische tentoonstelling

De bruiklenen waren minder duur dan vooraf ingeschat. Er was geen geld nodig voor fotografie en restauraties. De verzekeringspremie bedroeg echter meer dan ingecalculeerd. Verder waren er extra diefstal verdragende ophangmaterialen nodig en plexiglas kappen ter bescherming van 3D werk.

Pop-up

In verband met Corona moesten de pop-up expo en de tentoonstelling in het Stadsmuseum een aantal weken dicht. Toen de musea weer open mochten is besloten om de pop-up expo te verlengen tot 27 maart i.p.v. 6 februari. Dat was gelukkig mogelijk. Daardoor waren er meer

kosten dan verwacht voor huur, gas, water, licht en belastingen. De verhuurder steunde het museum door voor de extra periode een halve huurprijs te rekenen.

Transport

De kosten van transporteur Kortmann Art Packers vielen lager uit dan vooraf begroot omdat er een aantal combinatietransporten konden worden uitgevoerd.

PR

Er is meer betaalde promotie afgenomen om de tentoonstelling onder de aandacht van het publiek te brengen. Door tegenvallende bezoekerjfers ivm Corona was dit nodig. Aan de andere kant was het drukwerk goedkoper dan verwacht en zijn de geringe porto kosten uit de algemene begroting van het museum betaald.

Opening

We hebben ervoor gekozen om de opening op te delen: genodigden werden ingedeeld in groepen die een verschillend programma volgden op verschillende tijdstippen. Hierdoor was het niet nodig om een locatie te huren. De sprekers vroegen geen honorarium.

Educatie

Vooraf was geld begroot voor het inhuren van een educator. Uiteindelijk hebben we dit niet gedaan maar is de educatie op andere manieren opgelost. Er is samengewerkt met het KUVO en een zeer proactieve stagiair. De online Koeienkunstklassen zijn door de eigen staf verzorgd.

Honoraria

Uiteindelijk was er veel meer geld nodig voor het inhuren van externen dan vooraf gedacht. Het museum organiseerde voor het eerst een duo-expositie en heeft zich verkeken op de werklust. Een externe projectleider voor de pop-up expositie was noodzakelijk. Bianca Six-Dijkstra heeft de nieuwe organisatie van de pop-up in de steigers gezet en begeleid totdat die sloot op 27 maart. Zij heeft 470 uur besteed aan de klus.

Overzicht van inkomsten

Inkomsten	
Kaartverkoop - entree	€ 4.607
Kaartverkoop - kinderactiviteit	€ 32
Kaartverkoop - lezing Marleen Felijs	€ 75
Donaties - online kunst kijken	€ 248
Totaal	€ 4962